ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

20 ДИНАРА 1952

Година XXIII – Број 522

Субота, 30. децембар 1961.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

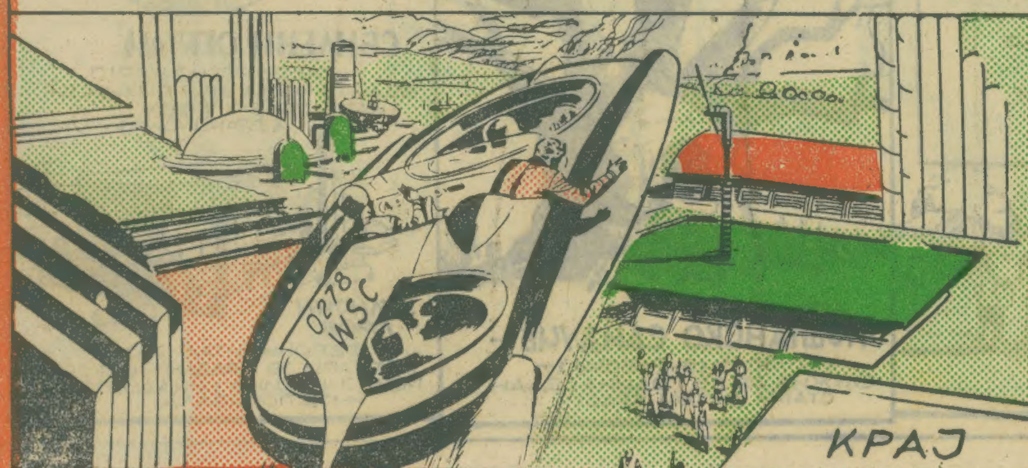

КРОЗ ВЕКОВЕ

БАШТЕ НА ТОЧКОВИМА

Римски писац и природњак Плиније Старији (23—79 године) пише у свом познатом делу „Историја природе“ да су у доба Августовог наследника Тиберија у Риму постојале стаклене баште на точковима тако да су се могле окретати према сунцу. У њима су обавезно гајени и краставци које је Тиберије волео и јео сваког дана.

КОБАСИЦЕ ЗА ПРОСЈАКЕ

За кобасице се знало још пре 3.000 година, а

прављене су на тај начин што су крвљу и масноћом пуњена козја црева. Први помен о њима налазимо у „Одисеји“ где се тврди да су такве кобасице давали просјацима.

ДРВО — АУТОМАТ

Калиф Абдалах Ал-Марун саградио је 827. године у свом дворцу у Багдаду један аутомат у облику расцветаног дрвета од сребра и злата. На гранама дрвета које су се њихале седеле су драгим камењем украшене механичке птице. Оне су певале, покретале главе и махале крилима.

СЛУЧАЈАН ПРОНАЛАЗАК

По неким записима, хемијско чишћење откривено је 1870. године у Марсеју, и то сасвим случајно. Један

лучки радник пао је једног дана у суд пун терпентинског уља. Кад се некако искобељао из њега, са чуђењем је запазио да је његово прљаво радно одело наједном постало готово сасвим чисто.

МЕТАЛ БЕЗ ВРЕДНОСТИ

У једном старом америчком лексикону из 1901. године после речи „уран“ налази се овакво тумачење: „Бео метал без вредности. Не налази се у Сједињеним Америчким Државама“.

ЛЕТЕЋИ ТАЊИРИ 1905.

Још првих година овог века приче о „летећим тањирима“ узбуђивале су цео свет

Многи мисле да су се „летећи тањири“ појавили тек у наше време. Међутим они су узнемиравали духове још на почетку овог столећа о чему се могу наћи чланци у ондашњој дневној штампи. Например, париски дневник „Матен“ је 2. априла 1905. донео следећи допис из Шербура.

„Синоћ око 8 часова, могла се видети једна светла кугла како долази с пучине. На којој се висини налазила није било могућно проценити. Пошто је описала круг изнад града, кугла је нестала иза хоризонта око 11 часова и то у правцу одакле се појавила.

Сви се питају да ли је то какав балон или нека метеоролошка појава, али нико не може да пружи тачан одговор. Исте ноћи је вицеадмирал наредио да се упере лучки рефлектори према загонетној кугли, али су били сувише слаби да би је обасјали на тој висини.

Извесна лица, међу којима се налазе морнарички часници у Шербуру, тврде да је ово тело било осветљено црвеном и зеленом светлошћу. Уопште круже разне претпоставке. Неки мисле да се ради о нарочитим балонима за давање сигнала које пуштају енглески ратни бродови. Међутим изгледа невероватно да се у овим телима налазе мотори који их осветљавају изнутра.

У осматрачници војне базе могу се чути разне претпоставке, а вицеадмирал Бесан је за сваки случај издао наређење да торпиљери буду у приправности и прате ово тело ако се следеће ноћи појави, како би одгонетнули његову тајну.“

Шест дана касније новине су донеле следећу вест из Шербура:

„Пристанишне власти су имале саветовање, и у току три узастопне ноћи биле су постављене страже на Наполеоновом тргу. На основу извршених извиђања изгледа да није у питању никакав специјални балон нити нарочити знаци с мора, већ да се ради о некој космичкој појави са којом људи немају никакве везе.“

БРЖЕ ОД ЕКСПРЕСНЕ ПОШТЕ

Тридесет ђака школе у градићу Лоте код Детмолда у Западној Немачкој упућено је да проведе месец дана у једној установи за физичку културу у Нордниу, 500 километара далеко у ваздушној линији од њиховог градића.

Управо онога дана кад су кренули на пут аутобусом, малишани су пријатно изненадили своје родитеље вешћу која је стигла далеко брже и од најекспресније поште — да су лепо путовали и добро стигли, и да су се удобно сместили у заводу.

Вест је била утолико пријатнија што се знало да је ова установа смештена на пропланку, прилично далеко од најближег места које има пошту и телеграф. А писмо малишана је стигло ипак поштом, само не државном.

Једном од несташних ђачића пало је на ум да на пут понесе једног од својих голубова-писмоноша. Чим су стигли, малишан је сео и заједно са друговима написао својим родитељима да су срећно стигли и замолио да обавесте о томе и родитеље његових другова.

Писамце су везали голубу за ногу и уз весело клицање пустили га да одлети. Голуб писмоноша је облетео неколико пута око новог дечјег пребивалишта а онда „узео правац“ — кући!

За најкраће време, летећи великом брзином, голуб је стигао у дом овог ђака. Слетео је на прозор дневне собе и закуцао по симсу где иначе добија сваког дана зрневље. Отац је пришао да погледа, спазио писамце, скинуо га и прочитао. Убрзо су сви родитељи другова били обавештени о томе и одахнули са олакшањем пошто је пут до шумовитог краја био прилично подлокан невременом и аутобус је могао лако да склизне.

Сутрадан сви голубови из овог голубарника били су засути пшеницом у знак захвалности.

Срећну Нову годину желимо свим нашим читаоцима и сарадницима

Бранислав Чуљковић са комплетима „Забавника“

ПРВА ЧЕСТИТКА

Многи наши читаоци су нам честитали Нову годину и сетили се да се 5. јануара 1962. године навршава десет година од изласка првог послератног броја „Политикиног забавника“. Међу честиткама се налази и писмо ученика Бранислава Чуљковића који нам је први честитао десетогодишњицу излажења. Објављујемо га у целини:

Друже уредниче,

Први број „Политикиног забавника“ појавио се после ослобођења наше земље 5. јануара 1952. године. Тада сам имао пет година. Добро се сећам да ми је Забавник још тада причињавао лепу забаву. Доцније, за мене је почео да бива све интересантнији, нарочито после мог поласка у школу, када сам научио да читам и пишем. Са нестрпљењем сам увек очекивао наредне бројеве. Баш зато, што сам ваш лист толико заволео, сачувао сам све бројеве и повезао их у посебне књиге Често у слободним часовима, са много интересовања, прелиставам раније бројеве. То причињава мени и мојим друговима заиста лепо и ретко уживање.

Сматрам да ћете 5. јануар 1962. обележити јубиларним бројем. Са своје стране честитам вам десет година рада и желим да „Политикин забавник“ буде и даље најомиљенији лист деце и омладине.

Уједно вам, друже уредниче, честитам и наступајућу Нову 1962. годину и желим вам много успеха у раду.

Бранислав Н. Чуљковић,
ученик VII разреда осмољетке „Јосиф Костић“, Лесковац.

Овим се захваљујемо малом Браниславу па њему и другим нашим знаним и незнаним читаоцима честитамо Нову 1962. годину и желимо да им наш лист послужи као допуна у ономе што су већ научили и да их забави у слободним часовима.

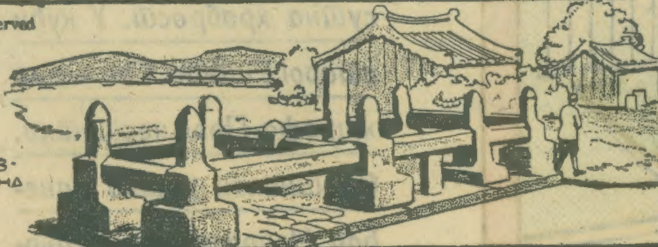
Ripley Веровали или не!

ОСТРВО НА КОЦКИ!

ОЛАВ и **ОЛОФ**
КРАЉ НОРВЕШКЕ — КРАЉ ШВЕДСКЕ
БАЦАЈУЋИ КОЦКЕ ДА БИ ОДЛУЧИЛИ КОМЕ ДА ПРИПАДНЕ ОСТРВО ХИСИНГЕН **ДОБИЛИ СУ ОБОЈИЦА ШЕСТ ПУТА УЗАСТОПЦЕ ПО ДВЕ ШЕСТИЦЕ**
НОРВЕШКИ КРАЉ БАЦИО ЈЕ НАЈЗАД КОЦКЕ ТОЛИКОМ СНАГОМ ДА ЈЕ ЈЕДНА ПУКЛА ПО СРЕДИНИ —
И ХИСИНГЕН ОТАДА ПРИПАДА ШВЕДСКОЈ

МОСТ КАЖЊЕН ЗБОГ УБИСТВА
МОСТ У КАЕСОНГУ (КОРЕЈА) НА КОМЕ ЈЕ БИО УБИЈЕН ДРЖАВНИК ЦАНГ МО ЧО ВЕЋ 600 ГОДИНА ИЗБЕГАВА СВАКИ КОРЕАНАЦ

КОЛИКО ИЗГУБИО ТОЛИКО ДОБИО
НА ЈЕДРЕЊАКУ **„ОЛБЕРС“** КОЈИ ЈЕ 26 СЕПТЕМБРА 1828. КРЕНУО ИЗ НЕМАЧКЕ ЛУКЕ БРЕМЕНХАВЕН И КОМЕ ЈЕ ДО РИО ДЕ ЖАНЕИРА БИО ПОТРЕБАН **141** ДАН, УМРЛО ЈЕ 47 ПУТНИКА
— АЛИ СЕ И РОДИЛО ТАЧНО 47 БЕБА!

КАО
ПОШТАНСКО САНДУЧЕ —
У ЕПТОНУ (ЕНГЛЕСКА) — СЛУЖИО ЈЕ 25 ГОДИНА ЈЕДАН СТАРИ ШУПЉИ ХРАСТ

СВИЛЕНИ ОГРТАЧ
КОЈИ ЈЕ НОСИО КАРЛО ВЕЛИКИ ЧУВА СЕ У РИЗНИЦИ КАТЕДРАЛЕ У МЕЦУ (ФРАНЦУСКА)

ЈУЛИЈИН ГРОБ
У ВЕРОНИ (ИТАЛИЈА) У СТВАРИ ЈЕ **ПРАЗАН** — ШЕКСПИРОВА ЈУНАКИЊА НИКАД У ЊЕМУ НИЈЕ ПОЧИВАЛА

УЧЕНИ ПАПАГАЈИ

Једна мања група јапанских зоолога неколико година вршила је опите са три стотине папагаја да би утврдила који језик ове птице нај брже науче. Опити су показали да папагаји најлакше и најбрже уче — латински. Занимљиво је да нико од ја-

панских зоолога — експериментатора није знао „латински“, тако да је папагајима „давао часове“ нарочити стручњак за класичне језике.

НА „КЛАНИЦИ“

Џингис Кан рођен као шеф малог монголског племена, постао је највећи освајач свих времена:

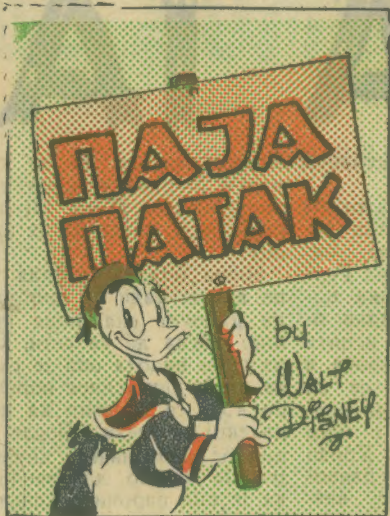
Повео је своју армију — кроз Кину, Индију, Турску и Русију — на праву „кланицу“ где је изгубило животе 18,500.000 људи — око 1,600.000 недељно.

СНАЛАЖЉИВОСТ

У канадском граду Монтреалу упао је у једну банку про валник и уперивши револвер на благајницу захтевао је да му преда сав новац. Иако у-

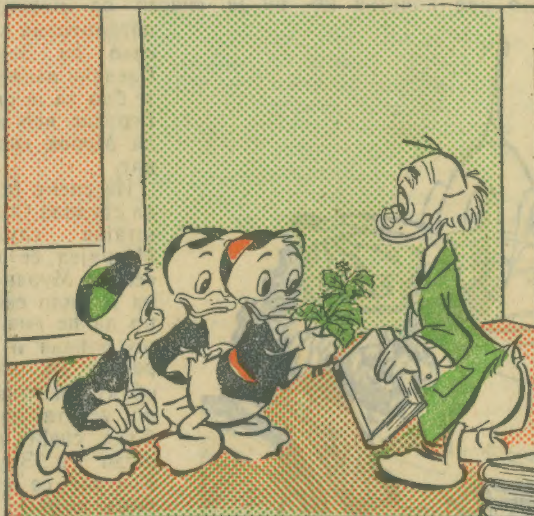

плашена благајница се неочекивано добро снашла: у цев револвера гурнула је своју хемијску уловку. Овај њен гест толико је изненадио про валника, да је испустио оружје — и нестао.

„УЗДАЈ СЕ У СЕ...“

После ослобођења Београда 1808. године, устаници су дошли на помисао да у ослобођеном граду, поред осталог, изграде и једну тополивницу. Јер — како је говорио заплашени народ — нико не зна шта ће бити сутра.

Међутим, како остварити овакву замисао, без икаквих бар иоле стручних кадрова, без материјалне основице — сировина, алатки и сличног. Нико се на то не би решио, али наши људи су увек радије мислили на будућност него на тренутне тешкоће. Тако је било и овог пута — иницијатива „обичних“ људи дошла је до изражаја: тополивница је ускоро почела да ради.

Прве просторије за тополивницу налазиле су се у Доњем граду, у близини Небојшине куле. Али, ту су, најпре, израђивани само лафети и карете за муницију, јер се за саме топове, ипак, није имало ни средстава ни стручњака. Мислило се да ће стручњаци стићи из Русије, али те наде су остале — само наде. Није било друго него се поуздати „у се и у своје кљусе“.

Као први тополивац помиње се неки часовничар по имену М. Петровић. Његов начин да излије први топ — био је сасвим примитиван: у земљи је ископао јаму и у њој, на средини, поставио обло дрво, са пречником који је одговарао калибру топа. Око тог дрвета Петровић је наливао олово које се хладило и остављало после извлачења дрвета шупљу цев. Међутим, врело олово нагризало је и само дрво, тако да је прва цев, израђена на тај начен, била неупотребљива.

Поновни покушаји дали су готово исте резултате: цеви са грубим и храпавим зидовима, које нису одговарале основним балистичким законима. Али Петровићу је, ипак, пошло за руком да направи први упаљач што је за тадашње услове ратовања ипак пред стављао велики успех. Направиле би се и цеви да се ишло за мањим, уместо већим калибрима. А то је остварено само месец-два касније, августа 1808. године.

Тај потпуни успех српске тополивнице везује се за неког непознатог мајстора из Карловца, који је иначе изливао звона. Звоноливац је успео да начини и први топ, а потом други, трећи...

Посао прве тополивнице у Београду постајао је постепено све већи, тако да се после неколико година могло прићи и ливењу оруђа већих калибара. Српски тополивци су већ 1813. године изградили и мерзер. Тај први „мелзер“, како је називан, наручио је сам Карађорђе, и то преко мај стора Томе Милчевића. Али, што је најзанимљивије, то оруђе је направљено из пет по тежини приближно истих делова, док су раније топови били углавном, из једног дела. А такво, „ломљиво“ оруђе било је нарочито прикладно за устанике, јер су га лако могли раставити, натоварити на коње и брзо пренети с једног места на друго.

Нема података о тачном калибру топова који су грађени у првој тополивници Београда. Штавише, може се закључити да је свако било дружчијег калибра. О томе сведочи и једно Карађорђево писмо упућено управнику тополивнице, где стоји: „Почини ми још један мелзер, само нека је с чеперка дужи него онај прије“...

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

МУРАНОВА ТАЈНА

Рат између планете Мурана и Земље почео је због тога што су становници Мурана захтевали од својих рођака на Земљи да им предаду на управу један од пренасељених континената на њиховој планети. У првом тренутку изненађени овом дрскошћу становници Земље су били спремни да то опишу као неслану шалу. Али, како је убрзо дошао и званичан ултиматум, на који наравно није ни одговорено, избио је отворен сукоб.

Мурањани су оборили један свемирски брод на путу ка Сиријусу и упозорили становнике Земље да, ако се не изађе у сусрет њиховим захтевима, све летилице ће то снаћи ако дођу у близину Мурана. Ово је изазвало силовиту реакцију на Земљи.

Парламент који је у име целог човенства управљао Земљом и планетама под њеном управом, затражио је од владе да сместа пошаље једну флоту ратних бродова у борбу против Мурана. Међутим, то није било лако извести. У то време су људи већ успели да усаврше своје летилице и почели да из свог сунчаног система залазе на планете околних сунаца. Већ у првим столећама космичког лета они су колонизирали неких десетак планета сличних Земљи и на њима почели да развијају цивилизацију сличну нашој.

Свака од ових планета настављала је са својом сопственом експанзијом на друга небеска тела у ближој или даљој околини. Свака се даље технички усавршавала и сами облици живота су се мењали према специфичним условима тако да су и људи из неког далеког система изгледали друкчије, само са малим цртама сличности које су говориле да потичу од истих предака.

Па ипак и поред разних врста цивилизација и најразличитијих облика живота никад се није десило да су планете упале у неки озбиљнији сукоб. Сви спорови су се лако решавали на повременим саветовањима Централног космичког конгреса коме је из почасти обично председавао представник Земље као колевке свег разумног живота у свемиру.

Због овога је изненадни ултиматум Мурана деловао као гром из ведра неба. Још више зато што су на овој планети удаљеној од Земље огромним пространством живели људи најсличнији онима на Земљи, а у техничком погледу их и превазилазили. Мурански космички бродови су били међу најбржим у васиони.

Зашто су Мурањани поставили захтев да им се преда један континент баш на Земљи? Око себе су имали друге ненасељене светове које су својим техничким средствима могли лако да заузму и прилагоде их себи као што су некад људи учинили са њима иако је Муран био много хладнији и непријатнији за живот.

Рат између ове две планете сводио се на обарање васионских бродова једне или друге стране. До неке одлучне борбе није долазило пошто су и једни и други знали да би за успех и уништење супарника била потребна целокупна флота обе планете. У случају да једна флота при нападу буде уништена непријатељ би имао отворен пут да неометано приђе свом противнику и потпуно га затре.

Постојала је поред тога опасност да се две флоте на свом путу ка непријатељским планетама мимоиђу у бескрајном простору и једна другој истовремено разоре матичне планете и униште оба света. Из тих разлога обе снаге су се задржавале у близини својих система, спремне да их бране од напада противника.

Али ако великих ратних операција није било рат се итекако водио другим средствима. И у томе су Мурањани имали велику предност. Доста слични људима на Земљи они су долазили и дружили се са њима стварајући врло јаку обавештајну мрежу. Муран је тако био обавештен о свим потезима и намерама Земље што је за ратовање било итекако важно.

Међутим људи са Земље су и поред многих покушаја једва успевали да убаце на Муран по неког свог агента који је после кратког времена откривен, тако да Земља није имала скоро ни појма о томе шта се тамо смера. А брзо су откривани зато што су услови живота на Мурану имали неке своје специфичности на које се људи нису никако могли навићи. Људима са Земље је недостајао онај пионирски дух без обзира што су пажљиво били обучавани за свој задатак. Векови живота у безбедности и изобиљу оставили су траг на њиховој психи.

Централа обавештајне служ бе Земље имала је само један адут: ако рођени на Земљи нису могли да продру у тајне Мурана можда би то пошло за руком некоме који је рођен и одрастао на Мурану, а сада се налази на Земљи. Али како наћи некога ко би тако нешто учинио кад је међу главним особинама Мурањана била та да никад не издају своју хладну отаџбину. Штавише људи са Земље ако су на Мурану остајали дуже времена претварали су се у Мурањане и постајали жестоки непријатељи својих сународ ника.

Случај је хтео да се особа погодна за овај задатак нашла такорећи случајно. Била је то кћи професора Гертинса, чувеног научника који је пре много година отишао на Муран да испита специфичне услове живота и развитка. Професор се на Мурану оженио својом асистенткињом која је с њим дошла са Земље. Убрзо су добили дете, лепу плавокосу девојчицу коју су назвали Мјуријел. То се догодило давно пре почетка непријатељства када су људи са две планете живели у миру и могло би се рећи у пријатељству.

Пролазиле су године. Некако непосредно пред злокобни ултиматум, професор Гертинс је замолио пилота мале ракете која се враћала на Земљу да повезе и његову болесну осамнаестогодишњу кћер Мјуријел. Налазила се у дубокој несвести и, по речима старог професора, било јој је неопходно лечење код професора Годарда на једној чувеној клиници у Паризу.

Још приликом лета ка Земљи сазнало се за ултиматум Мурана и почетак непријатељства. Тако Мјуријел више није могла да се врати оцу.

Њена болест је била чудне врсте: када се пробудила из дубоког сна више ничег није могла да се сети. Само из речи пилота она је сазнала да је кћи једног професора који се налазио на некој далекој планети. После исцрпног испитивања конзилијум је дошао до закључка да је она нарочито успавана, вероватно од свог оца, да би је спасао од муранског патриотизма и послао на Земљу. Следећи закључак је био да је стари Гертинс већ знао да Муран спрема рат.

На сцену је онда ступила Обавештајна служба. Мјуријел се није сећала Мурана али је било сигурно да ће она, тамо рођена и одрасла, уз добру обуку, инстинктивно успети да се боље снађе него људи са Земље. Контакт са стварима које је већ знала морао би произвести реакцију исту као у правих Мурањана. После више месеци обучавања Мјуријел је добила један од најважнијих задатака који је икад поверен неком тајном агенту. Требало је да зна због чега Муран жели да добије један цео континент на Земљи. Кад се помоћу једне мале ракете успешно пребацила недалеко од главног града на Мурану, Мјуријел је оставила ракету добро скривену под снегом на неких 20 километара одатле, али спремну да је у случају успеха врати на Земљу.

Већ на првим корацима по Мурану вратило се Мјуријел поуздање и осећај да је код куће. Ушла је са првим сумраком у улицу у којој је некад, по речима људи са Земље, становала са оцем и одмах је препознала.

Као што су је научили Мјуријел је из једне капије посматрала улаз у зграду тајне полиције и када је један од шефова, чији је опис добила, изашао — кренула је за њим. На Мурану су се највиши функционери превозили покретним тракама на плочнику а не приватним колима и аутобусима. На својој планети су се осећали сигурни јер су знали да међу њима нема издајица и да сваког странца могу лако открити. Пошто је функционер ушао у своју кућу Мјуријел је сачекала неколико тренутака а онда одлучним кораком пришла капији и зазвонила.

Врата је отворио сам „шеф" одсека одбране Мурана и био не мало изненађен када је видео у његове груди уперен мали ваздушни револвер.

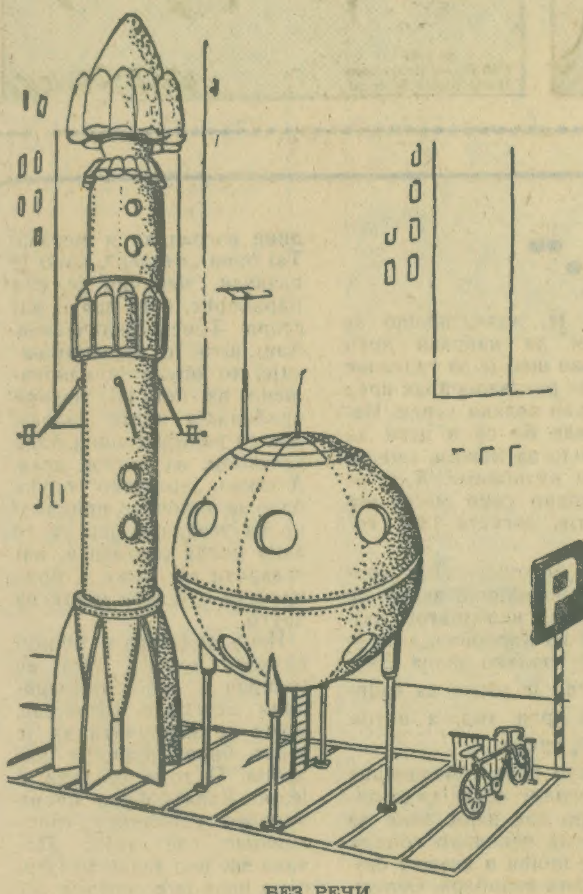
Шеф је био толико запрепашћен да је готово поверовао у Мјуријелину причу да у овом тренутку цео Муран опседа војска агената са Земље који ће ликвидирати све муранске функционере. Врхунац је био када му је открила да је она кћи професора Гертинса и када га је слагала да се на Земљи већ зна зашто је Муран почео рат.

Запретила му је да ће га убити ако не каже шта се десило са њеним оцем. Шеф је побледео и почео је преклињати да га поштеди. И признао да је професор открио да планета Муран делује тако на организам људи да им одузима могућност на прилагођавање условима на другим планетама које би евентуално освојили. На тај начин Мурањани представљају једини изданак људског рода коме је ускраћено да се даље развија и шири. Значи, требало је да живе и размножавају се само на Мурану.

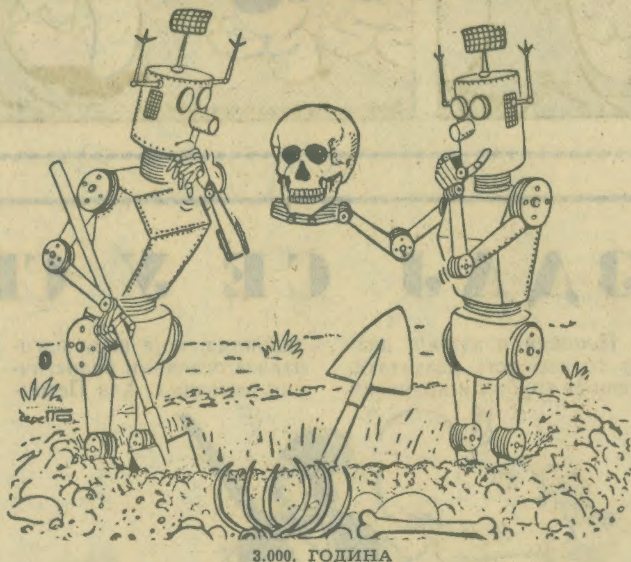
Једина могућност да поново стекну моћ прилагођавања била је да пре својих похода на друга небеска тела извесно време проведу на Земљи. Управљачи Мурана то нису објавили ни свом народу ни другима пошто би људи бежали и нико се више не би ту насељавао.

Док је мали васионски брод са Мјуријел и њеним заробљеником који је био више тужан него љут хрлио ка Земљи, Космички конгрес је на ванредном заседању почео већ да расправља како да се прекине овај луди рат и створе Мурану перспективе за будућност.

МАЛО СМЕХА

БЕЗ РЕЧИ

3.000. ГОДИНА

БЕЗ РЕЧИ

ПОСЛЕДЊА НАДА

ЛОВ ПОМОЋУ НАРКОЗЕ

МАРСОВСКИ »КАЛЕНДАР«

Марс је свакако у освајању васионе једна од првих етапа. Да би се будућим путницима омогућило лакше оријентисање израђен је недавно „календар“ Марса. Година је као и код нас подељена на 12 месеци. Али пошто је путовање Марса око Сунца дуже него наше планете, месеци се разликују од наших по броју дана и имају по 55 до 56 дана. Само четири месеца, наш март, јун, септембар и децембар имају по 55 док свих осталих осам месеци по 56 дана.

Пушке и пиштољи којима се животиње лече и хватају живе. Највећи изум у историји лова

Један бик се изненада одвојио од остале стоке и побегао у шибље. Тексашки каубоји су цело поподне узалудно покушавали да га улове. Кад су другог јутра хтели да наставе са ловом, наиђе туда случајно један човек. Носио је сасвим обичну пушку.

— Чекајте! — рече он каубојима — Дајте ми пет минута времена.

Бик се налазио негде усред густиша и Палмер га пронађе... подиже пушку и једноставно опали: фт-т-т-т! Био је то звук као из дечије ваздушне пушке, али је пуцањ остављао сребрни траг.

За трен се бик лецну, а четири минута касније леже потпуно мирно на земљу. Палмер је довео зачуђене каубоје да га виде.

То је био историјски час у сточарству!

Бик је био успаван хицем из прве инјекционе пушке. Каубоји су могли мирно да га вежу и врате међу осталу стоку.

Сребрни траг је био у ствари шприц од алуминијума. У њему се налазио хемијски реактор који изазива потребни притисак да би бику био убризган никотиналкалоид од кога се „опио“. После два сата бик је опет био потпуно добро.

После овог догађаја, стотине људи који су употребљавали ову врсту пушке, уверили су се да њеним „метком“, за свега 25 центи, постижу много. Ловили су стоку, псе, дивље звери, велике птице, па чак и рибе у мору. И све животиње су остајале живе и неоштећене. Поред тога показала се ова пушка корисна и за лечење појединих опасних животиња: из даљине су даваче инјекције пеницилина или другог лека и тако се лекар није излагао опасности јер болесне животиње обично нису добре воље.

Идеја о пушки којом може да се даје наркоза, није нова. Али први примерак који је могао и да „опали“ направио је млади хемотехничар Херолд Палмер са неким својим сарадницима са универзитета у Џорџији.

Досад је продато више од 2000 таквих пушака. Има их две врсте: пиштољ којим се даје лек болесном лаву кроз решетке кавеза или лече коњи и стока у обору; и пушка са дометом од 45 метара. Оба изума заснивају се на истом принципу: игле се избацују помоћу компримованог кисеоника. Ако се „игла“ пронађе после лова или лечења може се поново употребити.

Син познатог директора франкфуртског зоолошког врта Михајло Грзимек, који је погинуо у Африци приликом снимања филма „Серенгети не сме да умре“ уловио је оваквом пушком око 300 антилопа и газела.

Из јужне Африке су јавили неки ловци да су се ове пушке показале одличне и приликом лова на слонове. У Вашингтону су излечили у зоолошком врту нилског коња помоћу пушке. Више је него опасно прићи нилском коњу кад има јаке болове, па су њоме убацивали лекове.

У америчкој држави Вајоминг лове се и дивљи коњи на овај начин. Ветеринарски прегледи су показали да оваква врста лова нема никакве неповољне последице по здравље коња. Једино може да буде опасна ако се количина серума не одмери тачно.

Али пошто су и друштва за заштиту животиња пристала на овај метод то ће и хватачи паса по улицама великих градова заменити своју жицу пушком. На тај начин ће заштитити и себе јер су често били изложени и ујединама, понекад и бесних паса.

У пределима средње и јужне Африке мајмуни шире жуту грозницу. Сада је и стручњацима олакшан посао. Пошто „метком“ скину са грана неколико мајмуна могу да их испитају да ли су преносиоци болести па и да се лакше боре против ње.

Палмерову пушку највише употребљавају одгајивачи стоке и ветеринари.

Велике тешкоће су раније имали каубоји приликом транспорта крда. Стока добија такозвану „транспортну болест“ која има за последицу губитак грла у тежини. Пеницилин и други антибиотици добро делују као превентивно средство против ове болести. Кад су раније даване инјекције руком губило се много у времену. Данас људи седну у џип провезу се кроз крдо и пушком брзо и ефикасно убризгавају лекове.

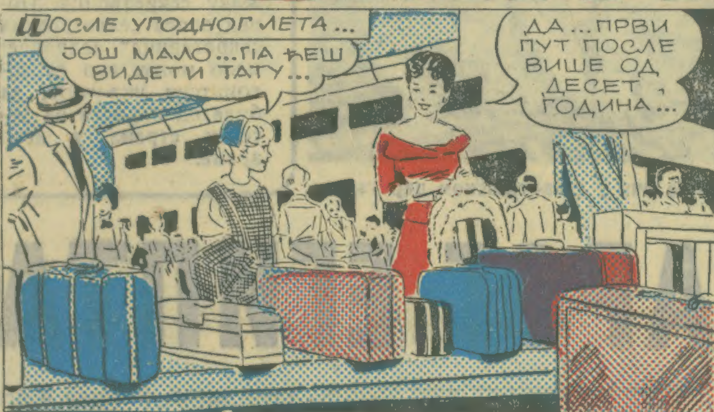
Многи зоолози су се изразили врло повољно о Палмеровом изуму, који омогућава хумано хватање и лечење животиња. Тврде чак да је то најбољи изум од времена кад је човек почео да лови помоћу замки.

ПАМУК ПРОТИВ НАЈЛОНА

Синтетички материјали последњих година су потпуно освојили свет не само својом ценом него и практичношћу. Трајнији су, лакши за прање а многе уопште не треба пеглати. Захваљујући овим својствима, која веома олакшавају посао заузетим људима, синтетичке тканине су почеле да потискују свилу, памук па и вуну.

Али ни произвођачи памучних тканина нису седели скрштених руку. Усавршавали су и они своје предионице и недавно се на немачком тржишту појавио озбиљан конкурент — тканина од памука. Од ње се праве памучне кошуље у пуплину који је изаткан од најквалитетнијег мако конца. Веома се једноставно перу и није потребно да се пеглају.

WALT DISNEY БЛИЗНАКИЊЕ

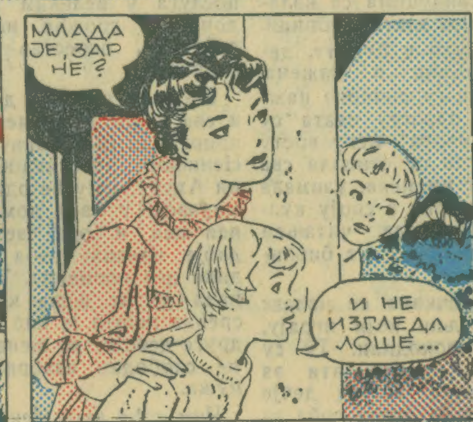

ТРЕЋИ ТРИЈУМФ

Хари Белафонте — певач који не познаје ноте

Хари Белафонте, симпатични црнац из Америке, одрастао у сиромаштву, одушевљава и сада још милионе слушалаца својим лепим гласом. Иако се после стишавања таласа калипса који га је уздигао на олимпијске висине, мање о њему чује, недавно је постигао огроман успех што је учинило да његово име опет избије у први ред. У Карнеги-холу у Њу Јорку где се интерпретира само класична музика доживео је прави тријумф и без калипса.

Чим Белафонте ступи пред публику, изазива и тугу и страст, разузданост и резигнацију. Његове очи играју а осмех осваја. Он пева и телом и гласом: вашкосава Харлем где су деца дивља као мачке („борили смо се флашама, кантама за отпатке, камењем, рукама и ногама“) — или рађа наду од које је живео све до свог успеха. Променио је стотину професија док није почео само од једне да живи: професије певача.

Необично је скроман и не сматра себе великим певачем. Он не зна ни ноте да чита, иако је на врхунцу славе „где су изгледи дивни али ветрови бурни“.

Хари Белафонте веома често учествује на добротворним приредбама за децу.

ШТА ЈЕ ИСПОД НАС

Министар за геологију у СССР донео је одлуку о бушењу пет јама у Совјетском Савезу које ће бити дубоке између 10 и 15 километара. Циљ овог подухвата је да се испита из чега се састоје најдубљи слојеви земљине коре.

СВЕ »А ЛА ЖИРАФА«

Цртеж дугоногe лепотице као сликовни знак за глагол »предсказати«. Шта значи реч жирафа

У гробу египатског фараона Амунзеха нађен је леп и занимљив цртеж: један роб води жирафу којој је конопац везан за десну предњу ногу док на њеном врату чучи један мали павијан. Судећи према томе, стари Египћани су имали припитомљене жирафе. Они су чак искористили необичан изглед ове животиње за своје хијероглифске знаке. Наиме, знак за њихов глагол „ср“ који значи „предсказати, прорећи“, има у свом склопу стилизован цртеж жирафе. Смисао је јасан: висока жирафа са својим дугим вратом може да види далеко, оно што човек не може да спази.

Прва жирафа доспела је у Европу још 46. године пре наше ере. Довео је Јулије Цезар као нарочиту сензацију за циркуске игре. И приликом прославе хиљадугодишњице оснивања Рима, 247. године, жирафе су одиграле значајну улогу: цар Гордијан наредио је да се у Рим доведе десет жирафа да би својим необичним изгледом увеличале славље. После тога жирафе су за неколико столећа готово пале у заборав све док у 13. веку краљ Фридрих II није у Палерму основао зоолошки врт. Он је у замену за једног белог медведа добио од египатског султана једну жирафу.

Приче о жирафином изгледу и лепоти стигле су чак до Далеког Истока. Још у 12. веку у Кини се детаљно писало о жирафама, а у 15. веку за владе Ченг Цуа кренула је прва жирафа на далеки пут до његове земље.

Средња Европа је прилично касно упознала жирафе. Наравно њене слике биле су Европљанима познате, али први живи примерци стигли су у њихове зоолошке вртове тек средином 19. века. Египатски паша Мохамед Али послао је по једну жирафу париском, бечком и лондонском двору.

„Париска“ жирафа била је уловљена 1826. године у Судану и однегована камиљим млеком. Од Судана до Каира жирафа је низ Нил путовала барком. После три месеца послата је бродом у Марсеј у пратњи неколицине арапских чувара и неколико крава чијим су је млеком хранили.

У новембру 1826. жирафа је искрцана у Марсеју где је у благој медитеранској клими провела зиму да би тек 27. маја 1827. наставила свој пут за Париз, и то пешице. Њен улазак у главни град Француске штитило је 25 жандарма, а сам краљ Луј XVIII са целом дворском свитом изашао је да је дочека и да јој у знак добродошлице пружи пуну прегршт ружиних латица. Читав Париз нагрнуо је потом у „Оранжерију“ где је жирафа била смештена. Сви су морали да виде жирафу! Чак се преконоћ појавила нова мода: свако ко је иоле држао до себе, одевао се искључиво „а ла жирафа“. Жирафа је све то издржала: живела је у Паризу још 20 година.

У Бечу је било исто. Жирафа која је била намењена Шенбрунском зоолошком врту морала је пешице да превали пут од Венеције до Беча. Ненавикнута на планински терен, успевала је да за дан преваљује само по 15 километара. Аустријски цар и његов двор изишли су до Лаксенбурга да би је 6. августа сачекали. Практичнији од Парижана, Бечлије нису створили моду „а ла жирафа“ али су зато измислили нову врсту пецива које су назвали „жирафа-колачи“. Поред тога, бечко позориште ставило је на репертоар позоришни комад „Све а ла жирафа“, који се дуго приказивао.

Шта значи реч жирафа? Порекло имена ове животиње необично је као и њен изглед. Њено научно име је „жирафа камелеопардис“. Наиме, некада су жирафе називали камелпардер или серафе. Прво име настало је као последица једне заблуде старих Арабљана. Они су, наиме, веровали да жирафа долази на свет укрштањем камиле и леопарда. Како нико никад није знао много о рађању једне жирафе, ова заблуда се дуго одржавала па је чак оставила траг и у научном називу за ову животињу.

Друго име, од кога је постао назив жирафа, потекло је из Шпаније. Серафи или серафими су према веровању узвишена, анђеоска бића благих очију. Жирафа заиста има највеће, најтамније, најблаже очи с најдужим трепавицама у читавом животињском царству. Због тога су је Италијани назвали „серафе“ од чега касније постаје жирафа.

Најзад, да пустимо да и зоолози кажу нешто о жирафи. Уметници средњекаменог доба и старог Египта представљали су жирафе с дебелим вратовима. Дуго се веровало да су томе криве или грешке или слаба моћ запажања ових старих уметника. Међутим, зоолози су касније утврдили да жирафе за време кишних периода заиста имају дебље вратове јер тада у њих нагомилавају масне резерве за суве периоде када оскудевају у храни.

Необичне шаре на телу жирафе зависе од распореда крвних судова. Испод тамних флека налази се мрежа ситних крвних судова, док дуж жућкастих линија воде главни крвни судови. Ни једна друга животиња нема крзно чији изглед и боја зависе од крвних судова. Најзад, „рогови“ код жирафе нису прави рогови већ коштани израштаји превучени крзном који немају ничег заједничког са, на пример, роговима говеда.

Најдуже ноге и најлепше очи у животињском царству.

ЕЛЕКТРОНСКЕ СЕКРЕТАРИЦЕ

Да ли ће у најскорије време у микрофон издиктиране речи бити већ и готова писма? Према неким обавештењима из области електронике и аутоматизације у Швајцарској се испитује прототип електронског стенодактилографа — фонетограф — који треба да замени секретарице.

Прототип има само једну ману — текст пренет преко фонетографа у свему је веран изговореном али ортографски не одговара, јер немачки језик не поштује Вуково правило — пиши као што говориш.

Убацивањем филтрова преко резонатора биће отклоњен и овај недостатак и тада ће фонетограф бити комбинован с машином за превођење. Тако ће потпуно аутоматизован али јако сложен електронски апарат заменити живу секретарицу. Поред овога „електронска секретарица“ једновремено може, ако се аутоматски укључује, да буде од користи на десетак страна у исто време.

ДОКУМЕНТИ ОД ПРЕ 25 МИЛИОНА ГОДИНА

Са пловећег острва амерички научници су успели да помоћу аутоматских машина за бушење продру у Пацифику до близу 4.000 метара у недра земље. Циљ је да се помоћу ове бушотине открију тајне постанка и развитка наше планете.

Идеја о прављењу великих бушотина у унутрашњости Земље појавила се пре три године. Готово истовремено су и Сједињене Државе и Совјетски Савез почели са продором и у земљину кору и у васиону.

У Сједињеним Државама је начињено пловеће острво да би се са њега продубиле у Мексичком заливу три бушотине од 3.600 метара. Обезбеђена је чврста веза између брода и бушотине помоћу радара док су специјални мотори готово потпуно елиминисали утицај струја и ветрова.

Већ прво пробно бушење поред западне обале Мексика донело је научницима велико изненађење. Геолози су добили потпунију слику о прошлости земље од пре 25 милиона година. Окамењени предмети помоћи ће да се употпуне сазнања о Земљи јер трагови живих бића и биљака у њима представљају праву историју наше прадавне прошлости.

ПИКАСО О СЕБИ

„...Данас, као што знате, славан сам и богат. Али, кад размишљам о себи немам храбрости да се сматрам уметником у правом значењу ове речи. Јер кад себе упоредим са величинама као што су Ђото, Тицијан, Рембрант и Гоја могао бих да кажем да сам само „забављач публике“ који је схватио своје доба и који је најбоље умео да искористи глупост, таштину и лакомост својих савременика“.

Ове речи можда заиста карактеришу личност и дело Пабла Пикаса о коме сви воле да говоре иако га готово нико не схвата а ипак његова дела богаташи откупљују за милионске суме.

У КУЋИ СТАРОГ ЕГИПТА

Египатски живинарници без кокошака и петлова. Чигре, патуљци који играју и покретљиви крокодили за разоноду деце. Ручак уз музику

Градови из времена египатског фараона Рамзеса II нису очувани али су зато остале њихове гробнице пуне фресака и надгробни споменици са сликама по којима стичемо представу о тим ишчезлим градовима.

Реч је о глави породице Нек-ти (силан) и његовој жени Та-ми (мачка). Он је био преписивач у храму Амона и то је био пријатан посао, јер су у то време у царству били повлашћени рачуновође, историчари, научници и интенданти.

Кућа Нек-тија, саграђена од несушене опеке, мада није личила на дворац била је врло угодна. Украшена великим вратима и стубовима са украсима изваjаним у облику палме изгледала је као мали храм. На спрату испред спаваћих соба и купатила налазиле су се две велике просторије а у дворишту које окружује кућу станови за послугу, јаме за жито, штенаре и камени бунар.

Вртови са алејама изведеним под конац, били су пуни дрвећа, винове лозе и цвећа. Пространа веранда је служила за обеде на чистом ваздуху.

Лепи су дани у таквој кући на чијим су зидовима нацртане сцене из свакодневног живота. У њеном приземљу се обично млела пшеница и ткало платно.

Али, у предграђу радници секу камење, кујунџије кују предмете од племенитих метала, а занатлије обрађују кожу или скупоцено дрво.

Та-ми зна рецепте против змија и инсеката: ако стави суву рибу или главицу црног лука на улаз рупе, гмизавац се неће појавити. Маст од мачке служи као средство против пацова, а магичне речи спречавају да грабљивице пустоше живинарнике у којима тада није било кокоши и петлова јер се за њих још није знало, већ само голубова патака и гусака.

У њеној кухињи су разни столови, земљана пећ и метални мангал.

У собама су по поду распрострте асуре и јастучићи, ту се налази и неколико столова, полице и сандучићи. У просторији где се једе гости се смештају по двоје око округлог сточића с једном ногом а пред њих се износи дивно посуђе од алабастера, и пехари од специјалног камена. На сандуцима се налазе сребрни и златни ибрици.

Као и свуда у Египту, деца су вољена и мажена. Васпитавана су с много пажње а кад одрасту слата су у „Кућу живота“, неку врсту академије, где су стицала сва знања оног времена, узимала приватне часове а своју културу допуњавала читањем књига из врло богате библиотеке.

Међу играчкама се налазе чигре, патуљци који играју, покретни крокодили. Ту су и музички инструменти за младе девојке. Поред дечје собе налази се очева соба за рад са запечаћеним папирусима поређаним по полицама.

По кући су се слободно кретале мачке, пси и припитомљени мајмуни о којима су се, поред свега другог, старали робови.

Храна је била као и данас. На сто украшен вазама са цвећем, стављана је печена или кувана говедина, дивљач, сува риба, печена гуска, празилук, црни лук и сочиво. Пило се пиво и вино. Разуме се, код имућнијих. Док је послуга у великим корпама доносила грожђе, нарове и лубенице, окрестар је тихо свирао.

Та-ми је одлична домаћица и сви гости је хвале. Она је приредила светковину у част Ненифора, вереника њене кћери Ахури, коју ће одвести са миразом у свој дом. После венчања и ове светковине, двоје младих треба да уједине две породице. Та-ми се нада да ће њена кћи бити срећна пошто је као и многе друге девојке из њене околине слободно изабрала себи мужа.

Чим дође лето Нек-ти, преписивач, одлази у летњу кућицу где води бригу о заливању цвећа, о жетви и берби винограда и о својим стадима. Магарци ће доносити жито и кудељу а када се тавани напуне он ће се вратити у свој дом у граду.

Рамзес се приближавао педесетој години, а био је још крепак и леп. Међутим, двор је сав у жалости, јер је краљица Нофертари заувек затворила очи и краљ за њом тугује. Да би мумифицирао њено тело доводи најбоље и највештије мајсторе. Њу већ одавно чека вечна кућа богато украшена намештајем, златним посуђем, фигурама и породичним предметима.

Зидове кућа красиле су слике сцена из свакодневног живота

На челу огромне поворке налазе се слике богова и богиња, онда музика и нарицаљке, а свети бикови возе тело које ће бити стављено у саркофаг спреман да прими мумију под златном маском окићену богатим накитом. Седамдесет дана и двор и читава земља биће у жалости.

Пошто је закључио мир са непријатељима Рамзес помишља на нову женидбу. Да би учврстио мир затражио је од краља Хетита руку једне његове кћери, лепотице принцезе Зоре. Да би се принцеза одморила у току свог заморног и дугог путовања, Рамзес у пустињи гради чудан двор. Она ће се ту зауставити а онда ће тек доћи до сусрета супружника.

То је Египат минулих времена.

УВЕК ПРИСУТНА ХРАБРОСТ

Наша Армија је 22. децембра 1961. године свечано прославила свој двадесети рођендан. Кренула је у невеликом строју и прелазила многе голготе: од Кадињаче до Зеленгоре, од Неретве до Сутјеске и од Козаре до Похорја. Корачала је мукотрпним пртинама, крвљу заливаним, пробдела многе бесане ноћи, упадала у окршаје неравне и безизгледне. Било је и по десет непријатеља на једног. Али, из свих тих теснаца увек је излазила снажнија, прекаљенија и одлучнија да би на крају тог херојског пута побола заставу слободе у својој земљи и на њеним границама.

Када је рат минуо, наша Армија је својим грудима чувала мир и спокојство земље. Она је постала војска мира јер добро зна шта је смрт и колику цену има живот у слободи. Она је демантовала да су војска и мир супротни појмови, и доказала да онај који хоће мир треба да се спрема за њега.

Храбар је наш војник у рату, тој суровој војничкој школи. Али, он се и у миру челичи и испољава видне примере храбрости и сналажљивости.

Овде ћемо дати неколико цртица из живота нашег војника у миру.

Наш војник је био храбар у рату, у тој најсуровијој војничкој школи. Али, његова храброст није ништа мања ни у миру.

У последњем часу

Читаво јато белих купола блистало се на сунцу док их је поветарац носио ка средини аеродрома.

Падобранац Данило Мирић, међутим, одвојивши се од авиона полетео је главом — ка земљи. Тело му је силовито јурило надоле. Падобран се отворио у виду кобасице, јер се откинуо конопац за активирање и тако се нашао у „ковиту".

Када се катастрофа већ назирала — он је направио спасоносни покрет: повукао је ручицу резервног падобрана. Тек готово над земљом калота се испунила ваздухом...

И војнику Влади Петрићу десило се нешто сасвим слично: када му се откинуо конопац за активирање имао је толико присебности да погледом испита куполу и види да је омотана конопцима. Покушао је да откачи гуртне, али није успео.

А за то време брзина је расла... Петрић је јурио као муња главачке ка земљи али је у одлучујућем тренутку активирао резервни падобран.

Но тада се појавила нова опасност: главни падобран се упетљао у конопце резервног. Присебност у таквим моментима не само да спасава живот него и човека који учини тај подвиг истакне као правог мајстора. А ствар је изгледала врло „једноставна" — дохватити конопце главног падобрана, привући их к себи, и у погодном тренутку их одбацити.

Недоречена команда

Тенк којим је командовао тек произведени потпоручник одређен је да дејствује са јуришном групом. Бункер је већ био на нишану, очекивала се само непосредна команда. Али она је остала неизречена.

Приликом пуњења оруђа чаура са експлозивом се заглавила и вирила из лежишта за око сантиметар. Али то је било довољно да не дође до опаљења.

За један тренутак стотину мисли прострујало је кроз главу пуниоца. За застој у оруђу знао је само он, јер је млади командир био горе у куполи тенка.

Чауру треба некако угурати у цев. Али како? Чиме? Дршком сигналног барјачића? Не, то не иде. Поглед му паде на под — ту је лежао месингани чекић. Њиме? Наравно...

Времена није било за размишљање. Одлучио се на нешто — сасвим недозвољено. Узео је чекић и почео да удара по чаури. Трећи ударац је био најјачи, али је чекић склизнуо и окрзнуо капислу.

Нешто врело и тупо као да је ошинуло пуниоца по глави. Затетурао се и вид му се замрачио. Више није знао за себе.

А за то време они напољу су чули један пригушен пуцањ и угледали млаз дима који је из куполе сукнуо увис. Тенк је направио само још неколико трзаја.

Командир тенковске чете био је најближи. И ужаснуо се: „тенк је пун маневарске муниције, ако пламен..." На томе му се мисао заледила. Као без душе појурио је према тенку. За њим још неколико десетина војника и старешина. Било је то утркивање са несрећом која је претила да их престигне.

Тенк је „запаљен" али се посада спасла

У тенку се збивала дирљива драма. Ошамућени нишанџија загњурио је главу у командирове груди и малаксавао док га митраљезац није прихватио и повукао. Онесвешћеног пуниоца извлачио је шофер кроз десантни оквир.

У тенку је остао само потпоручник, командир тенка. У једном скоку стао је између пламена и наслаганих чаура и сав избезумљен почео да гази по пламену.

Од дима се више ништа није видело. Јара је постала неиздржљива. — али пламен се више није ширио ка чаурама — био је угушен.

Догађај на литици

— Друже потпоручниче, жица нагло лабави... Зашто? „Зашто смо застали?" — питали су се војници висећи на ужету 100 метара изнад провалије.

А потпоручник Слободановић их је храбрио:

— Ништа! Само напред, момци. Још коју десетину метара...

Глас му је остао миран. Осмех му је још лебдео на уснама. А у души се ужас ковитлао пред оним што се може за секунд-два догодити.

Жица се прекинула и незадрживо журила кроз његове шаке. Запарала му је кожу, а он се упињао да је задржи, да спасе десетак планинаца — почетника којима је то било прво озбиљније верање уз стеновити бок планине.

Пробио га је хладан зној. Да викне за помоћ — није смео јер то би изазвало панику.

А жица је и даље клизила. Још метар два до краја. У последњем напору закачио је преостали крај око следећег клина у стени. Обавио га једном, два, трипут... Још једном, још, још... до самог краја!

„Спасени су" — забрујало је све у њему!

Регрути су га достизали. Прошли су мимо њега навише и ухватили се за крај жице. Изашли су на гребен задихани, али се зачас зачуо жагор, шала, смех. Нису ни слутили да им је пре само секунд-два живот заиста висио о концу.

Пожар на танкеру

Кад се човек први пут нађе на једном танкеру пуном стооктанског бензина, на сваком кораку му око запиње за мере предострожности против пожара а баш то наводи на мисао о њему.

Крај ограде командног моста стајао је помоћник команданта, а уз прикључак цеви која се пружала до обале дежурала су два морнара са „с-о-2" апаратима. Трећи морнар био је код централног уређаја за метилбромид. Четврти, моториста, налазио се крај пумпне станице. Пети, такође моториста, код мотора за упућивање сисаљки. Дакле, свега пет људи и шести командант. И нико више. Остали су се одмарали

Одједном, као из чистог мира са обале је бесомучно појурила група морнара ка броду. Један од њих, звао се Ђорђевић, очајнички је покушавао да се са десног бока успуже на палубу и кад му то није успело скочио је онако обучен у море, запливао, обишао прамац, изашао на обалу. Вода му се сливала низ одело, а он је отрчао у моторну просторију да заузме своје пожарно место...

То је било оно што се могло видети споља, али права драма се одигравала доле, у пумпном простору.

Када је моториста Нижетић последњи пут спустио канту на под, она је лупнула. Следећег тренутка већ је осетио по леђима јару пламена. Док се окренуо — канта с бензином је већ горела. Пламен се преносио и приближавао цистернама.

Нижетић се ничег више одређеног не сећа. Упамтио је само руменило пламена и црни дим. И ручицу на пожарном апарату. Изгледала му је мала, много мања него што је у ствари. И удаљена, веома далека — да ју је једва дохватио.

У бродску књигу убележен је само податак: „Пожар је угашен после једног минута".

Ту се није говорило ништа о људима који су похитали на брод да поделе судбину с бродом — или у ваздух с њим, или га спасти. Не говори се ништа о оним немим секундама за време борбе између метилбромида и немани пламена.

НЕПРЕСУШНЕ МОГУЋНОСТИ

Гејзир у дејству

Електрична енергија и енергија уопште има све ширу употребу у индустрији, домаћинству и комуналним потребама, и постаје неопходна у животу људи као исхрана, ваздух и вода.

Све до краја 13. века за огрев и друге потребе једини извор енергије биле су шуме. Ретка насељеност и још више непрокрчени комплекси шума омогућавали су задовољавање свих потреба.

Касније, а нарочито од 19. века, са повећањем броја становника и са развијањем индустрије, шуме су почеле јако да се проређују. Али ипак потребе за топлотом и погонском енергијом не би се могле ни приближно задовољити да се није прешло на коришћење запаљивих фосила из земље, као што су угаљ и нафта.

Према најновијим статистичким подацима светска потрошња енергије данас достиже 30 билона киловат-часова годишње. То је већ цифра коју је тешко и прочитати. Од тога 80% производи угаљ, нафта и њени деривати. Само 10% светских потреба за енергијом подмирује се коришћењем дрвета, а испод 10 природном снагом текућих вода и морских струја.

Потребе за енергијом из године у годину све су веће. Рачуна се да је само од другог светског рата потрошено угља и нафте за разне потребе у виду енергије више но за 5000 година пре тога. Ма колико да су подземна богатства неисцрпна, пораст светске потрошње енергије поставља проблем тражења нових могућности.

У том циљу широм света се испитује могућност коришћења уранијума и торијума за добијање енергије. Већ је учињен значајан напредак. Али атомско гориво а самим тим и енергија из централа на атомски погон још је врло скупа.

Свет се све више окреће коришћењу снаге воде али нису сви крајеви света богати том врстом погонских извора. Поготову што и у оним пределима који не спадају у „суве", расте потрошња воде за потребе становника као и у индустријске сврхе.

Пре извесног времена на иницијативу Организације уједињених нација у Риму је одржан састанак научника за енергетику где су изнети примери појединих земаља које се оријентишу на нове изворе према својим особеностима. Притом се указало посебно на досадашња искуства Италије и још неких земаља.

Код њих се почело са коришћењем водене паре из дубине земље. Бушотине су дубоке по више стотина и хиљаду метара. У Италији има више од сто извора у Тоскани, код Лар̂ерола и Кастелнуова. Подигнуте су електричне централе на високом напону паре из дубине недара земље са снагом од преко 200 мегавата (један мегават има 1000 киловата). На Исланду, класичном крају гејзира, њихова вода се користи за парно грејање.

Непресушене могућности, као и стални напредак технике и разна искуства, обезбеђују повећано добијање енергије и задовољавају „глад" за њом.

ОРИГИНАЛАН РАТНИ МАНЕВАР

Тридесет девети здружени одред америчке морнарице извојевао је почетком новембра 1943. године две значајне битке — у заливу Царице Августе, на острву Бугенвил у Тихом океану, и другу, на самој пучини Тихог океана. Иако су обе по резултатима врло значајне, друга ће ипак ући у историју ратова на мору као интересантан и смео противавионски маневар.

Чим се завршила битка у заливу Царице Августе, командант 39. здруженог одреда адмирал Мерил, пожурио је да се пловне јединице што пре докопају своје базе у заливу Пурвис. Тако су његове четири крстарице и осам разарача провеле ноћ између 1. и 2. новембра у најбржој вожњи, чак и преко дозвољених норми, да би се само што више удаљили од база јапанског ратног ваздухопловства. Учињено је све да јутарње сунце не затекне крстарице и разараче на пучини.

Али све је било узалуд: залив Пурвис је био још врло далеко, а острво Нова Британија, база јапанског ваздухопловства, исувише близу.

Адмирал Мерил није више сумњао да се његов одред налази пред смртном опасношћу. С правом је очекивао да јапански авиони за који тренутак сруче стотину тона смртоносног челика на његове бродове.

„Биће то права катастрофа, једна од највећих на мору — размишљао је адмирал. — Јер, како се бранити? Непријатељ има услова да концентрише огромне ваздухопловне снаге. А 39. одред је — без иједног свог ловца!"

Иако су адмиралова страховања била сасвим оправдана он је решио да се не предаје. И у таквој, наизглед безизлазној ситуацији, покушао је да нађе ново решење. Без много двоумљења донео је одлуку. распоредити крстарице и разараче у круг и концентрисаном ватром тући непријатељске авионе.

Тактика поморства је већ познавала такву одбрану, али само у теорији. У пракси, међутим, није било познато да је неки командант тако поступио. Јер такав маневар представља крајњи ризик: иде се на „све или ништа" из једноставног разлога што су бродови тада приморани да стоје, уместо да маневришу... Адмирал Мерил се ипак одлучио да примени баш такву одбрану.

Готово у истом тренутку зачуло се потмуло брујање авиона — бомбардера и торпедних авиона који су носили смртоносне товаре. Бесомучна бука преко сто челичних птица приближавала се свом циљу. За то време су се амерички бродови свијали у круг да би што спремнији дочекали налет првих јуриша....

Јапански пилоти су били запрепашћени: уместо да угледају уобичајени конвој како плови у цик-цак линији, они су нашли некакав „укотвљени обруч", непознат у њиховој дотадашњој ратној пракси.

Било је довољно већ и то да се пилоти збуне. Неки су једноставно „затајили" не знајући шта да учине у ситуацији која није била предвиђена планом.

Упорни Јапанци су ипак наставили да бомбардују америчку флоту. Створио се прави ватрени ураган од експлозија бомби, торпеда и противавионских граната. Изнад мора су почеле да се дижу читаве завесе дима што је пилотима још више отежавало бомбардовање. Зато су напади постепено јењавали.

Неколико тренутака касније адмирал Мерил је славио још једну, неочекивану победу — у мору је горело 17 јапанских авиона, а остали су се вратили у своје базе — необављена посла. На америчкој страни, пак, био је рањен само један војник.

Хлеб старих Грка

У Јелади су прављене 24 врсте хлеба који је увек као главни састав имао пшенично брашно али су му додавани разни састојци: раж, овас, вино, мед, млеко, уље, поврће, сир, и то у већој или мањој мери. Тако је неки од ових хлебова био сличан нашим кифлама, неки бисквиту, док је онај с поврћем можда личио на питу зељаницу. Стари Грци су правили хлеб са квасцем а и без квасца.

КАКО ЗИМИ ЛОВЕ РИБУ

Тестера за лед начињена је од једне даске и две полуге које се покрећу чврстим ужетом

Огромна ловишта лососа и других риба у Британској Колумбији као и она у Њуфаундленду позната су као најбогатија на свету. Али, Канада има и трећу, истина нешто мање познату зону с рибама: многа језера у унутрашњости земље Улов из ових вода је већи од половине улова из слатководних језера на свету и доноси земљи право богатство.

Када се говори о Манитоби, увек се мисли на пшеницу а једва ко зна да одавде потиче трећина улова рибе у целој Канади где је принос око 50 милиона кг. Због тога људи из овог краја света не престају да се баве риболовом иако их хладноћа зими нарочито омета у томе.

Справе за риболов, начин хватања и целокупан рад око овог уносног посла финансира сама држава. Нарочити чиновници патролирају језерима као заштитници и надзорници риболова и све се обавља у потпуном реду.

☆

„Ледени рибари" хватају зими рибу помоћу специјално направљених мрежа. Лед секу нарочитим тестерама и рибу лове испод њега.

☆

Заштитни чиновник је стално с рибарима у вези и са чврстог тла их опомиње ако се приближава снежна вејавица или прети прскање леда.

☆

Бушилицом, причвршћеном за трактор, отварају се рупе у леду за свега пола минута.

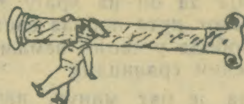

Близнакиње телепати

У држави Мисури две близнакиње имају способност за немо преношење мисли. Једна од њих упућује мисао коју друга прима и даје на њу одговор. Лекари су се заинтересовали за овај случај, али су и опрезни јер сматрају да претходно ваља испитати да ту не постоји некакав договор и превара. Ако то не буде у питању онда ће у овом случају заиста бити реч о особама са изузетним психолошким способностима.

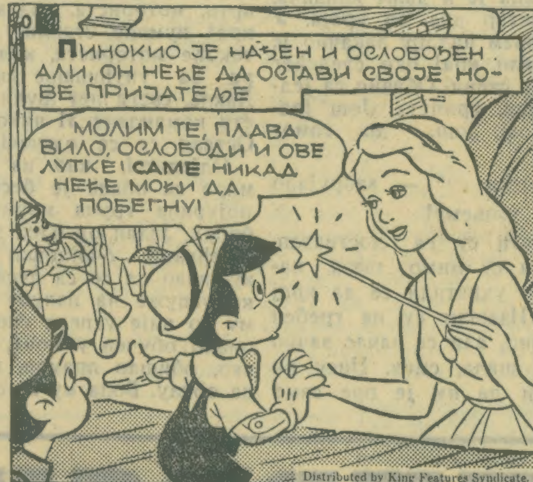
МЕРМЕР У СМОТУЉКУ

Бифлон је име новог материјала за декорисање стамбених просторија. Производи се у

виду мермера, дрвета и тканине; чврст је и лако се одржава. Бифлон се израђује у Француској и продаје у ролнама од 25 метара, широким 110 и 140 см.

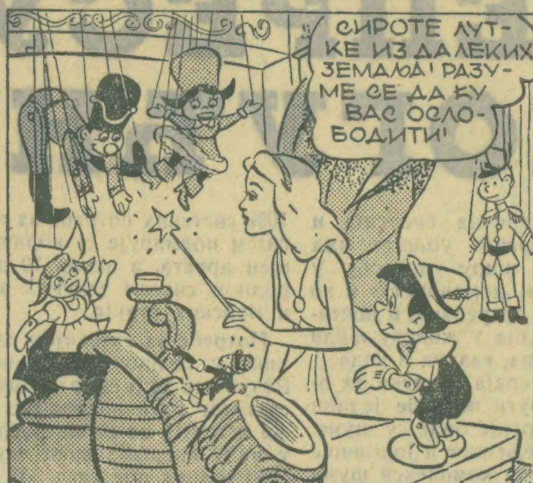
ПИНОКИЈЕВА

ТОНИ ПЕРКИНС

Глумац »број 1« не везује се уговорима. Његова највећа »настраност«: није купио кола, не пуши и пије само млеко.

По мишљењу многих Тони Перкинс је амерички глумац број један. Добро је познат и Европи. По завршетку снимања „Федре“ почео је „Трећу димензију“ под управом Анатола Литвака, режисера „Волите ли Брамса“ где игра са Софијом Лорен. У припреми је филм „Перикле“ у коме ће играти једног од јунака са Чарлтоном Хестоном и Мелином Меркури.

Тони Перкинс није хтео, како се обично чини у Холивуду, да закључи временски уговор с неком компанијом. Више воли да се веже само за један филм. Продуценти су због тога незадовољни а грабе се о њега јер сматрају да ће бити наследник Марлона Бранда.

Иначе, овај витки младић смеђе косе, жели да остане вечито млад. Живот је удесио на свој начин. Пошто не подноси буку која је пратилац самог његовог позива — живи далеко од ње.

Још док је био у Холивуду испољавао је неке настраности: облачио се као клошар и босоног шетао улицама, и, највећу — није хтео да купи кола.

И као ђак незгодан

Показивао се увек у школи више него недисциплинован. Свеске су му биле вечито у нереду. Није учио — једино је умео да рецитује. Мењао је школе јер је из многих избациван. Кад је порастао напустио је сасвим „науку“ и пошао са разним трупама али не као глумац, већ намештеник за све послове и можда највише као посматрач.

И његов отац је био глумац,па је и Тони то постао. На врло једноставан начин: кад је поверовао да је „испекао занат“ јер је стално био на Бродвеју, затражио је улогу. И добио је.

Никад није као Марлон Брандо, Монтгомери Клифт и други чувени глумци похађао неку глумачку школу. Он је у том погледу потпуно самоук — стално је само „куповао очима“.

После Бродвеја пожелео је да окуша срећу и у Холивуду. Стигао је аутостопом са шест долара у џепу. Убрзо је добио једну малу улогу у филму „Глумица“ поред звезда Спенсера Трасија и Џин Симонс. Али ту га заборављају и он се враћа на Бродвеј где добија главну улогу у филму „Чај и симпатија“ који се у Београду ових дана давао. Пошто је на телевизији постигао завидан успех одмах су се појавиле понуде из Холивуда.

— Кад сам стигао пред улаз Метро Голдвин Мајера вратар није хтео да ме пусти. Био сам необријан и лоше одевен — прича он нимало увређен због тога.

Већ годину дана касније, 1956. његова фотографија се налази на насловној страни „Лајфа“. И поред свега тога није се полакомио да купи вилу у Холивуду, као други, већ само један пристојан стан у латинском кварту Њујорка. По зидовима је окачио слике пријатеља и на једном — гитару, његов омиљени инструмент.

— Није ми потребно много одела — каже равнодушно. — Наравно, изненадићете се али ја сам кувам и — то не шкоди ни мени ни мојим пријатељима, него баш напротив.

Да би се придружио Ави Гарднер и Грегори Пеку с којима треба да снима филм у Аустралији, одбио је авионску карту и пошао бродом.

Најпријатнији је живот далеко од буке

Постао је глумац „купујући очима“

Ипак сам

Па и поред свега Перкинс није задовољан собом. Осећа се усамљен.

По доласку у Француску, продуценти филма „Волите ли Брамса“ ради веће рекламе измислили су причу о идили између Франсоаз Саган и њега.

— Упознао сам се, наравно, са списатељком — каже Перкинс — и ми смо добри познаници. Само то.

Перкинс не пуши, пије млеко, и врло је дискретан па се зато о њему мало зна.

ПО УГЛЕДУ НА ПРИРОДУ

Данас се много говори о новој грани науке која се назива бионика — што значи комбинација биологије и технике — и која служи да се у природи траже и изналазе узори за даљи технички напредак.

Све је почело једним неуспехом: када је човек покушао да полети птица му је послужила као узор али није успео. Ни једна конструкција са крилима дуго није функционисала па је изведен закључак да у техници треба доћи до других закона. Тако су проналазачи морали да откривају оне принципе који су у животињском свету већ одавно владали: слепи мишеви су употребљавали радарски систем хиљаде година пре него што је постојао човек; најмодернији хидраулични погон примењен је код паукова који по том систему покрећу ноге. Батискаф, којим је професор Пикар постигао ронилачке успехе, имале су сипе већ пре неколико милиона година.

Људи полако почињу да схватају колико је „животињска техника“ напредна па покушавају да испитају и изграде „конструкције“ које већ бескрајно дуго времена постоје у природи.

Као прва користиће се овим искуством по својој прилици бродоградња. Захваљујући делфинима бродови ће моћи да се крећу 20,30 или 50 одсто брже него сада. Амерички истраживач др Крамер пронашао је „трик“ којим је природа обдарила ове брзе и спретне морске сисаре. То није само аеродинамична линија ових елегантних сисара него и еластична кожа по којој вода клизи уместо да ствара вртлоге. Конструисана је зато слична „кожа“ од гуме која се већ испробава на америчким подморницама.

Конструктори авиона данас се све више угледају на птице. Утврђено је да се перје на површини авиона много боље прилагођава ваздушним струјама него метал и да олакшава лебдење.

Има људи који тврде да један од највећих проналазака човечанства точак, није толико значајан јер није производ природе. Професор др Сигли, са универзитета у Мичигену конструисао је „машину за касање“ која имитира коња. Чак и по терену којим ни гусеничари не могу да се крећу постиже она брзину од 20 километара на час.

Највећи задатак бионике је бесумње испитивање животињских чулних органа.

Специјалан институт при америчкој авијацији проучава све могуће врсте животиња: муве, рибе, змије, ракове, китове, па чак и микроорганизме.

Утврђено је да јастог, на пример, има један орган за равнотежу који га најтачније обавештава о положају у води. Мува има у својој њихалици на крају тела кружни компас чијој способности ни један технички инструмент није дорастао. Змија звечарка за десетину секунде одмери разлику у температури макар она износила и стоти део степена и према том „премеравању“ бира свој плен.

Многе „електричне“ рибе би морале послужити као узор за најновија подводна оружја. Ове рибе стварају око себе електрично поље и сваку промену у њему одмах региструју.

НОВА ГОДИНА

МАНИЈА ГЛИНЕ

ИСПЛАТА ПОСЛЕ 188 ГОДИНА

Недавно су Сједињене Државе исплатиле свој дуг још из исторijске 1773. године када је „чајанка“ у Бостону означила почетак борбе Америке за независност.

Представник британског предузећа „Дејвидсон и Њумен“ из Лондона примио је на име накнаде чек на 4.964,5 долара колико је стајала узета а неплаћена пошиљка чаја. Ову суму су сакупили чланови бостонског удружења за проучавање историје и чланице друштва „Кћери америчке револуције“ и предали је заступнику лондонске фирме на дан 16. децембра, када су пре 188 година Бостонци бацили у море цео товар чаја који је у пристаниште донела једна британска лађа. Разлог свој демонстрацији Бостонаца био је захтев британске владе за високом увозном царином.

Историчар Едвард Сноу, председник „Бостонског удружења за чајанке“ организовао је поводом овог догађаја свечаност на којој се пио чај од скривене залихе чаја коју су Бостонци пре 188 година узели са британског брода.

Најновија француска мода је глина, обична глина од које се праве бели земљани лонци и тестије. Глину купују у огромним количинама, али не да би од ње правили вазе и статуете, већ да би је — јели. А не једу је што је неки гурман наједном открио да је укусна, него да би се лечили или сачували здравље. Једна супена кашика глине узета пре спавања, замењује хиљадама Парижана пилуле за спавање. Многим Французима данас више нису потребни аспирин, сода бикарбона, животињски угаљ и друге лекарије које се обично могу наћи у кућним апотекама. Једна кашика глине после јела отклониће све стомачне сметње. Девојчица је бледа, уморна, анемична? Одбаците све витамине који ништа не помажу — саветују и суседи и рођаци. Дајте јој сваког дана по кашику глине и убрзо ће изгледати као мајска ружа.

Нема сметњи код којих глина неће учинити чудо. Малобројни париски „травари“ који су до недавно продавали глину за справљање чврстих „завоја“ не могу више да задовоље све купце. Глина се још није појавила у апотекама, али многи апотекари кад их заболи стомак или глава трче код травара да купе пакетић иловаче. Здравље и лепота за један франак и 30 сантима! Шта да човек тражи више?

А лекари? Лекари се смеју, али ако би се неки радозналац одлучио да о томе припита траваре из Латинског кварта, чуо би од њих да и професори Сорбоне купују глину. У болницама лекари и болничарке затварају очи кад сродници доносе њиховим болесницима плавичасти „чаробни прашак“ од кога они очекују права чуда.

Мода глине својим лудилом веома много подсећа на манију која је пре неколико година захватила велик део Европе када су и здрави и болесни пили чај од јапанске гљиве. Али, док су тада стручњаци одбијали да признају универзално лековито дејство јапанске гљиве, глина има много и поборника и бранилаца. Тако се на пример директор Фармаколошког института у Стразбуру није устезао да јавно устане у одбрану глине као лека тврдећи да она садржи активне биохемијске супстанце које је чине лековитом.

Парижане уосталом изгледа и не занимају научна објашњења била она за или против. Јер, за неке су мода и празноверица јачи од научних аргумената. Један лекар упорно доказује да глина ни у ком случају не делује као средство за успављивање. Али, има ли бољег успављујућег средства од оног за које човек тврдоглаво верује да му доноси жељени сан? И зато они који „верују у глину“ упорно узимају по једну кашику чаробног праха размућеног у води.

Листа болести које тобож глина лечи готово је неисцрпна. Тако глину употребљавају „споља“ у облику топлих облога против болова у мишићима и зглобовима. Стављају је на отворене ране које из било ког разлога не зарашћују. Један лекар тврди чак да је помоћу свега једног пакетића глине излечио болесника који је десет година имао неки екцем и кога су лечили најбољи специјалисти.

Мада је манија глине већ прешла границе Француске — у Енглеској и Немачкој почињу такође да једу глину — трезвени Французи верују да ће и ова мода, као и многе досад, брзо проћи и да ће и она бити заборављена као што су заборављени јапанска гљива, петролеј и многи други надрилекови.

АНЕГДОТЕ

МЛАД ДУХОМ

Један познаник је у Паризу срео др Алберта Швајцера и поласкао му:

— Докторе, ви сте све млађи.

— Ви видите само каросерију али не и мотор, — одговорио је стари Швајцер.

СВЕ ЗАВИСИ...

Француски књижевник Кребијон који је постигао велики успех са својим делима рекао је једном приликом Жан Жаку Русоу:

— Моја најновија књига је за месец дана доживела четири издања, а то је много више него што сте ви постигли за читаву годину.

На то му је Жан Жак Русо мирно одговорио:

— Ово бисмо могли да упоредимо са жиром и ананасом: годишње се потроши много више жира но ананаса, само — све зависи ко их једе.

ТВЕН И БРИГЕ

— Мислим да су бриге које ми сами себи задајемо у већини случајева непотребне — рекао је неки познаник Марк Твену.

— Сасвим сте у праву — потврдио је Твен. — Ја сам, на пример, пре више година купио акције једне плантаже каучуковог дрвета. Због њих сам пуне две године живео у страху јер су зиме биле врло хладне, а тек треће сам сазнао да дрвеће уопште још није ни посађено.

КАО НЕПОЗНАТ...

Још као непознат Џек Лондон је једном приликом саопштио свом пријатељу:

— Данас сам завршио најтежи део свог романа

— Значи, коначно си смислио како да напишеш последњу главу?

— Не, то сам већ одавно учинио, али сам данас пронашао издавача.

ТО ЈЕ ВАЖНО

Б. Травен је само псеудоним писца романа из колонијалног живота. Ни данас се још не зна његово право име и дан рођења.

— Шта заправо постиже Травен тим својим псеудонимом? — чудио се један од његових издавача у друштву.

— Пре свега хоће тиме да подвуче да није важно ко пише већ шта се пише.

ЗА И ПРОТИВ ДИПЛОМАТА

Народни посланици Јеврем Марковић, Адам Богосављевић и Милија Миловановић, као опозиционари, поднели су 1876. године Народној скупштини предлог да се укину посланства у Бечу и Букурешту али он није усвојен.

После прогласа Србије за краљевину (22. фебруара 1882) успостављени су дипломатски односи са већином европских држава на рангу посланстава: у Атини, Берлину, Бечу, Букурешту, Лондону, Паризу, Петрограду, Цариграду, Риму и Софији. У Белгији је вршио дужност посланика исти који и у Паризу.

Нисмо имали ни једно посланство ван Европе, а у европским државама нисмо били заступљени у Швајцарској, Холандији, у нордијским земљама и Шпанији и Португалији.

Код сељачких народних посланика-демагога, дипломатска представништва нису никако била омиљена. На седници Народне скупштине од 23 марта 1888. Алекса Ратарац (село Ратари) из смедеревске Јасенице тражио је да се укине пет посланстава: у Атини, Берлину, Лондону, Паризу и Риму, са образложењем да финансијско стање Србије не дозвољава издржавање оволиког броја посланстава. На тај начин остала би само посланства у Бечу, Цариграду, Софији, Букурешту и Петрограду и два генерална конзулата: у Будимпешти и Солуну.

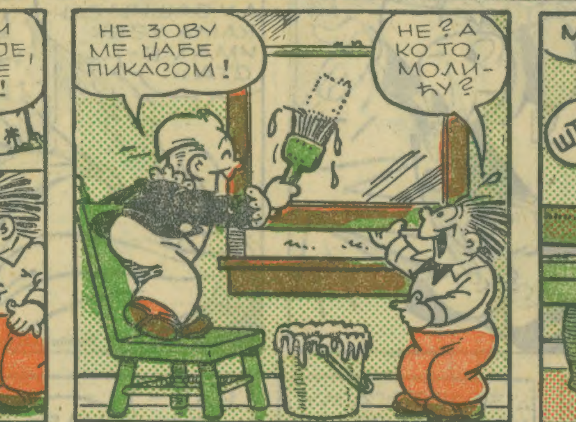

ЈЕДНА СТАРА ГИМНАСТИКА

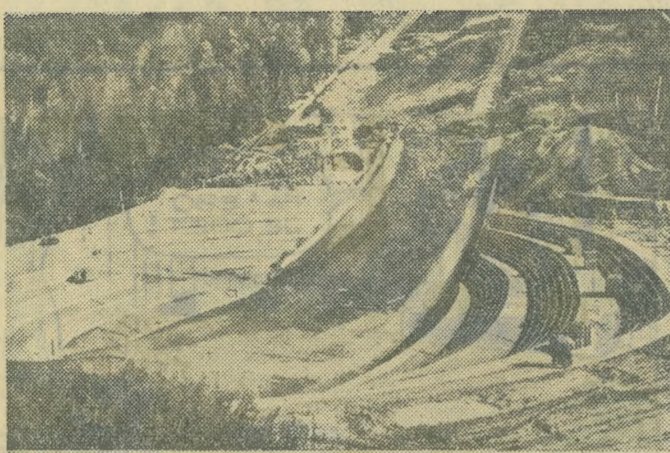
Још пре 13. столећа кинески свештеници су да би одржали физичку снагу и здравље, после дугих часова размишљања у непокретном стању изводили нарочите гимнастичке вежбе. Та стара и лака гимнастика се састојала у хармоничним покретима 108 фигура који одржавају еластичност мишића. Покрети не замарају срце, али захтевају велику прибраност, јер се фигуре морају извести сасвим по пропису. Три од 108 фигуре изводе се, као што слике показују, на следеће начине: човек се понаша као уснула змија, као петао кад корача, а назив треће гласи: „Вучем, или гурам, мајмуна". Ова кинеска гимнастика стиче у неким земљама толико присталица да ће, изгледа, потиснути шведску гимнастику.

КЛОПКА ЗА БУВЕ

У прошлим вековима, кад лична хигијена није била на завидној висини а наука још није била пронашла средства за борбу против инсеката, постојала су нарочита „крзна за буве". Наши преци просто нису знали како да се боре против ових малих напасти. Широка одела била су прави рај за буве. Да ни инсекти не би доспели до тела, људи су носили око врата крзно од самура јер им је било познато да се буве радо задржавају у крзну. Када би им се учинило да се у крзну накупило доста паразита, једноставно би га добро истресли и „чисто" поново ставили око врата.

СТАДИОН ЗА ОЛИМПИЈАДУ 1964.

На брду Изел, где су Тирољци 1809. године три пута узастопце победили Наполеона, гради се олимпијски стадион који личи на амфитеатар. Огромни земљани радови су већ завршени, а монтажа трибина за 55.000 гледалаца је тек почела. Да се терен сасвим поравни потребно је 138.000 кубних метара земље. На скакаоници ће бити омогућени скокови до 97 метара.

ЗВОНА МИРА

Јужнојапански председник општине Шијоји Накадава из Уваџима излио је ова два звона од злата прикупљеног из 66 држава. Она ће бити послата Хрушчову и Кенедију како би их подсећала на мир.

НИЈЕ ТОГА ЗА СВАКОГ

Енглеза Реја Темблина и још петорицу америчких туриста ухапсила је летос римска полиција. Њихов преступ састојао се у томе што су обукли тоге, какве су некад носили стари Римљани, ставили на главе ловорове венце и тако одевени кренули да разгледају Рим. У затвору су дознали да је за ношење тоге на улици потребна нарочита дозвола полиције.

МИКРОБИ ЗА ТОВЉЕЊЕ СВИЊА

Испитујући дејство антибиотика на црвену флору прасића, један совјетски агроном је открио 1960. године нарочити микроб који је у стању да производи албумин. Пошто се врло брзо множи, од 1 до 8%, он у разној храни, као што је на пример куван кромпир, знатно повећава про ценат албумина. Ако прасићи једу овакву храну, гоје се двапут брже. Утврђено је да новооткривена бактерија повећава за два пута хранљивост траве и свих врста крмног биља.

Титов: 700.000 километара у космосу

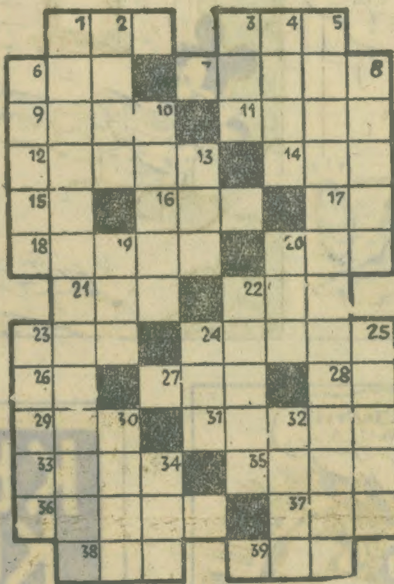
У Москви је изишла из штампе књига космонаута Титова, „700.000 километара у космосу". Писац у њој опи сао свој лет који је извршио, као што знамо, између 6. и 7. августа ове године.

РИЗИК АСТРОНАУТИЧКОГ ПОЗИВА

Савременици првих летова човека у космос никад неће заборавити радосно лице хероја Гагарина и Титова после повратка на Земљу. Али њихови осмеси вероватно не би били такви кад би сада полетели у знатно веће висине где их чекају космички зраци који убитачно делују на мождане ћелије. Да се не би догодиле опасне промене у човековом организму, услед којих наступају чак и епилептични напади, научници су предузели испитивања како да га заштите на већим висинама. Док се не пронађу та заштитна средства сигурно је да неће ни један космонаут кренути у веће висине.

Постоје извесни научници који сматрају да ће се тек по 10 седам месеци од Гагариновог и Титовљевог лета установити да ли су на њиховим можданим ћелијама ипак наступиле извесне промене, али већина сматра да ближа као ни даља будућност неће открити ништа негативно у функционисању њихових организама.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) месец у години; 3) острво на Јадрану; 6) скраћено име за литосферу која се састоји од силицијума и алуминијума; 7) скупштина у старој Атини; 9) део зграде; 11) показна заменица; 12) рам; 14) узвик; 15) грчко слово; 16) врста јелена; 17) иницијали нашег књижевника („Кадињача"); 18) формат хартије; 20) град у СССР; 21) индустријска област у Немачкој; 22) лична заменица; 23) језеро у Турској; 24) почетак трке; 26) два слова; 27) тениски израз; 28) свеза; 29) швајцарски легендарни јунак; 31) личност из једне приповетке М. Горког; 33) посуда за туцање шећера; 35) отплата; 36) алас; 37) орган чула мириса; 38) корист; 39) место на Јадрану.

Усправно: 1) најпопуларнија личност наших народних песама; 2) рибарска мрежа; 3) француски књижевник („Јадници"); 4) буљине; 5) уређај за преображај струје на виши или нижи напон; 6) прилог за време; 8) једна од САД; 10) француски позоришни глумац (Жан); 13) шанац; 19) врста рибе; 20) наша река; 22) мушко име; 23) струјање ваздуха; 24) осим; 25) личност из Гогољевог романа; 30) притока Северног мора; 32) украсна биљка; 34) јужно воће.

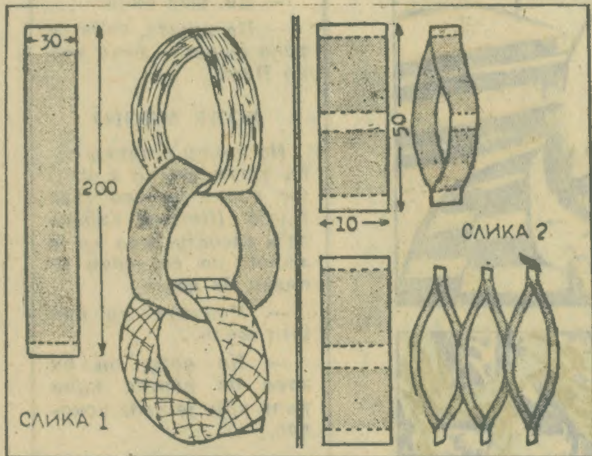
РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) Гоген; 5) Олта; 6) ам; 8) угао; 10) Ик; 12) рис; 13) Васко; 15) М(атеј) С(тернен); 16) Рафаел; 17) Ате; 19) школа; 20) роб; 22) Ана; 23) Сезан; 25) Ена; 27) анилин; 28) ђл; 29) сонет; 30) Пек; 31) аа; 32) Рила; 33) ра; 35) рало; 36) Курбе.

Усправно: 1) глас; 2) Ото; 3) га; 4) на; 5) Огист Реноар; 7) Микеланђело; 8) урма; 9) Кафка; 11) Кола; 13) ваш; 14) саоне; 18) еозин; 21) балет; 23) саса; 24) нит; 26) алка; 30) пиле; 32) Раб; 34) ак; 35) РР.

НАПРАВИ САМ

ГИРЛАНДЕ ЗА УКРАШАВАЊЕ ПРОСТОРИЈА

Надамо се да ћете овим гирландама обрадовати не само ваше родитеље већ и вашу млађу браћу и сестре, јер не само да ћете уштедети новац већ ће вам прављење причинити и задовољство.

Потребан вам је креп-папир у разним бојама, маказе и „Охо" лепак.

За прву врсту гирланда исеците траке папира дугачке 20 а широке 3 сантиметра. Правите од њих кругове слепљујући траке као прстенове. Премажите врло танким слојем лепка ивицу једне стране и преклопите је другом па залепите. Увуците другу траку, њену ивицу исто тако премажите и залепите, и тако редом. На тај начин ћете добити украс који се види на нашем левом цртежу. Број кругова правите према томе колика вам дужина треба.

Друга врста

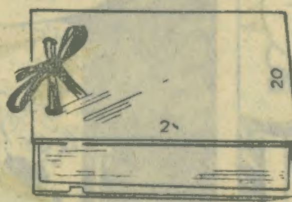
За ову другу врсту потребне су вам по две краће траке креп папира дугачке 5 см а широке 1 см. Ове мере су приближне, ако вам не одговарају ви их сами одредите. На нашем цртежу виде се сиво обојени делови који не треба да буду залепљени а бели треба. Да би вам било јасније залепите ивице двеју трака међу собом, тако да вам „прстен" буде дугуљаст. Направите доста таквих „прстенова" а после их по среди ни, као што видите на цртежу, прилепите међу собом.

Надамо се да ће вам овај посао бити лак, али морате имати мало више стрпљења.

Масне флеке на књигама

Ако сте већ били непажљиви и приликом читања умастили књигу не допустите да вам и остане масна — уклоните мрље. Од печеног магнезијума и чистог бензина начините кашицу и њоме премажите умашћена места. Пустите да бензин испари. Масна мрља ће нестати јер је бензин растворио масноћу а магнезијум је упио у себе.

Албум за новогодишњи поклон

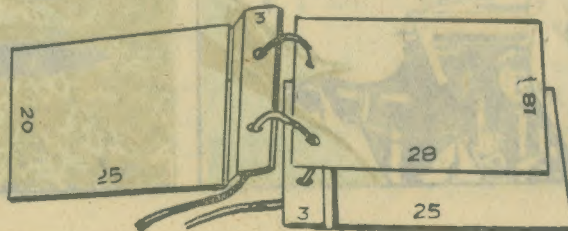

Вероватно сте пожелели албум у који бисте могли да ставите исечке из новина и часописа који вас интересују. Можда онда баш нисте имали новца или времена да га купите. А можете сами да га направите.

Ми ћемо вам показати како ћете то начинити. Најбоље је да узмете корице неког старог блока за цртање, које ћете обрнути — да оно што је пре било споља сада буде унутра. Ако имате времена и воље можете да их украсите, а ако нећете то, онда ставите само натпис чему ће служити овај албум.

Корице опсеците тако да добијете промер 28X20 сантиметара. На свакој корици исеците једну траку од 3 см тако да имате корице 25/20 и две траке 3/20.

Спојте обе корице одговарајућом траком од платна, која ће их спојити на размаку од 1 см. То ће омогућити да се албум лакше отвара. Затим начините две рупе у свакој од картонских трака, како се види на нашем цртежу, и кроз њих провуците неку чвршћу пантљику.

Ако хоћете да вам албум буде уреднији испред сваког исечка ставите пелир папир исте величине као што су листови хартије којима ћете лепити исечке.

Јесте ли већ чули да...

... прву фабрику чоколаде отворио је, око 1750. године, неки предузимљиви Португалац у Нирнбергу.

... у Јапану се затворен кишобран при ношењу држи за шиљати

врх за који је причвршћена мала алка, а не за дршку.

... познати роман списатељице Хенријете Бичер-Стоу „Чича-Томина колиба" први је амерички роман који је продат у више од милион примерака.

... сликарску четкицу први су употребили непознати аутори из палеолитског доба чије су

слике у више боја сачуване у неким шпанским и француским пећинама.

... угаљ се у Европи почео употребљавати већ око 250 година пре наше ере. Аристотелов ученик Теофраст наводи да се у то време угаљ редовно трошио у ковачницама и топионицама у грчкој покрајини Елиди. Касније је угаљ изишао из употребе и до његове веће потрошње поново је дошло тек у 10. веку, и то најпре у Енглеској.

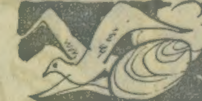
... енглеског писца Ајзака Волтона (1593 — 1683) сматрају „оцем свих пецача" јер је написао прво стручно и

опсежно дело о пецању слатководних риба под насловом „Савршен пецач или разонода мисаоног човека".

... чувени енглески романсијер Ентони Тролоп (1815 — 1882) умро је од капи која га је ударила због смеха. То му се догодило док је читао наглас шаљиви роман „Обрнуто" енглеског писца Гатрија.

... морски галеб често отвара шкољку на тај начин што је узме у кљун, одлети с њом високо и онда је баци доле на стење да се разбије.

... у Индији се говори 365 дијалеката. Постоји предлог да се они сведу на 10 главних језика, али требаће дуже времена да се то приведе у дело.

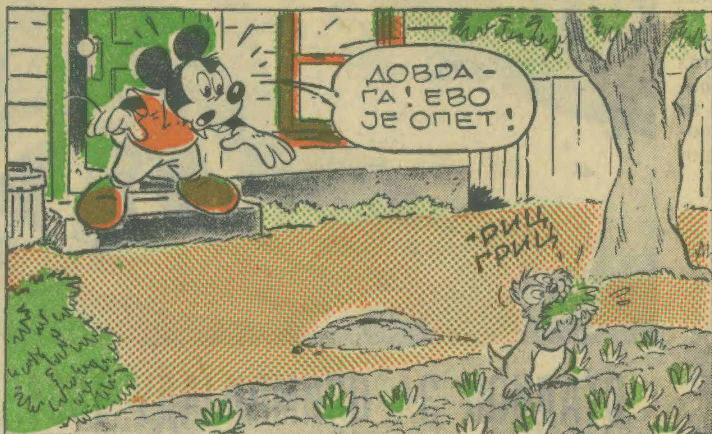
... пловка се задржава под водом најдуже 12 минута. За то време она потпуно обустави дисање. Међутим, ако

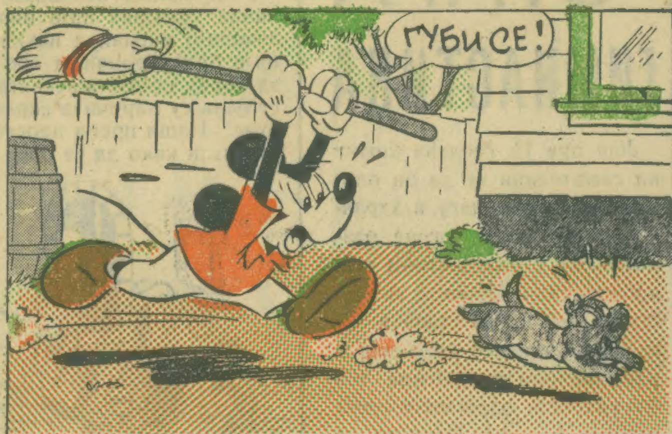

јој се на ваздуху дисање насилно заустави, тј. ако јој се затвори кљун и носни отвори, она ће угинути већ после седам минута.

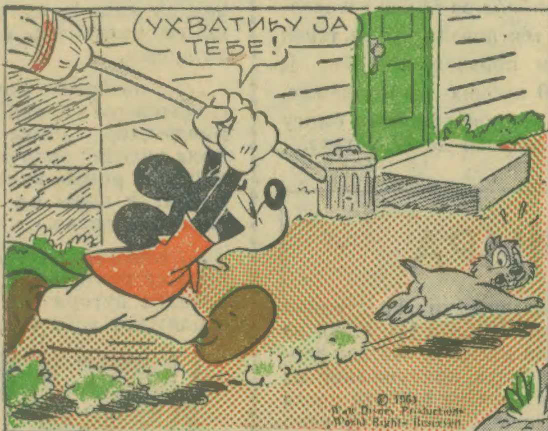
... прва машина за писање појавила се у Београду 1897. године.

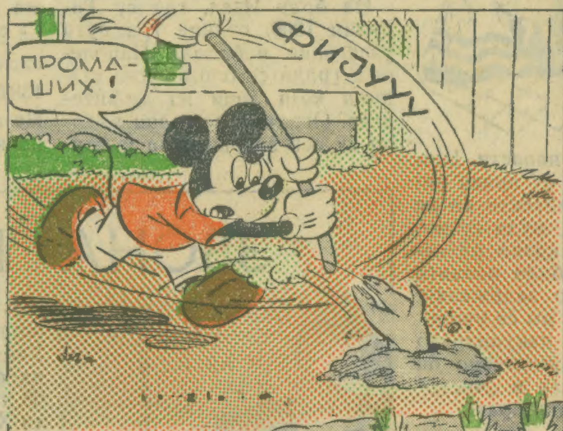

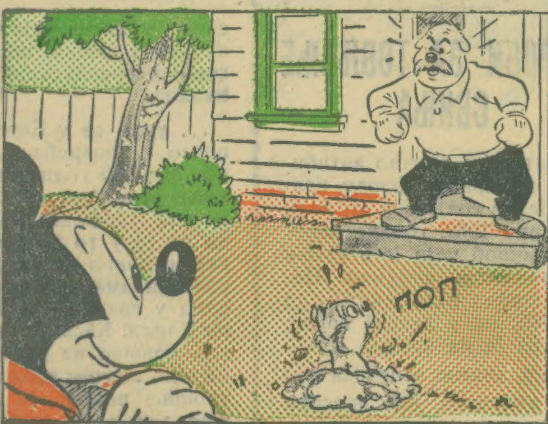

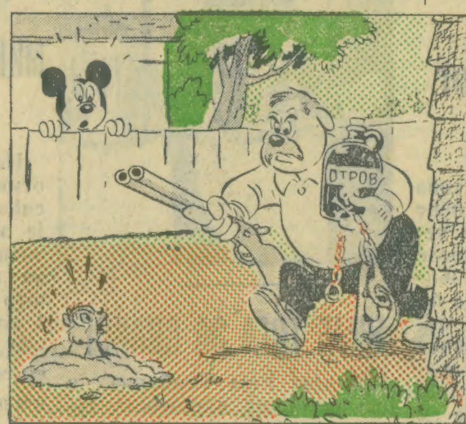

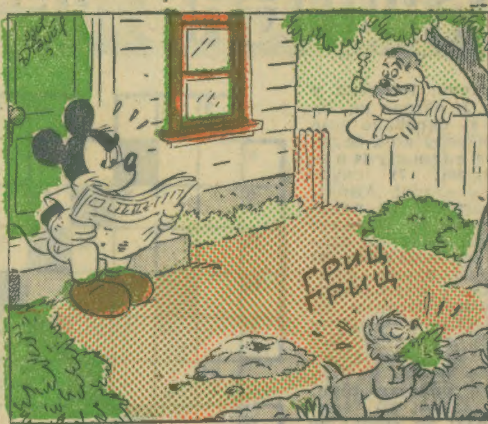

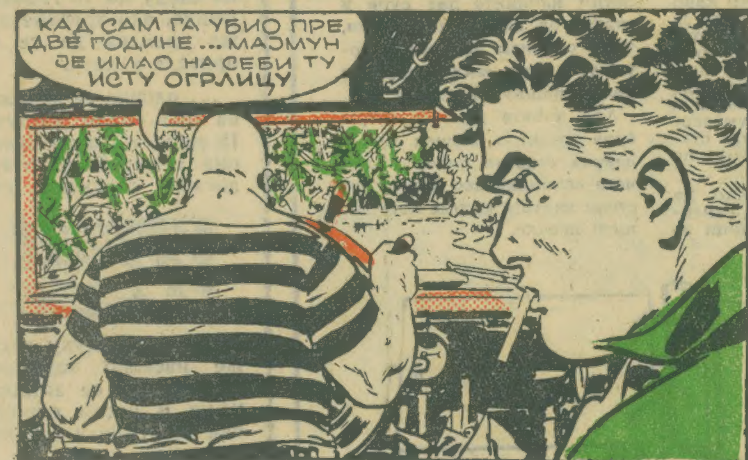

Ква-Ква!

уређује Паја Патак

НИКОМ НИШТА

Седи Пера Ждера са групом другова у кафани и надлагују се како ко уме да подражава гласове животиња.

— Све то није ништа — каже Пера Ждера — ја имам једног пријатеља који изванредно имитира кукурикање певца!...

— Па, шта онда?

— Па ништа, онда се рађа сунце — рече мирно Пера.

ХОЋЕ МНОГО

На клупи у парку седи тетка Белка а крај ње плаче на сав глас Влаја. Шетачи пролазе и гледају, жао им је малог, па се један осмели да каже:

— Учините му оно што жели...

— Не могу, он би хтео да понесе кући рупу коју је овде ископао.

КАКВО НАРЕЂЕЊЕ ТАКАВ И ОДГОВОР

— Рајо, отрчи кобасичару и питај да ли има свињске ноге — рече Белка.

Убрзо се Раја вратио сав задуван од журења и саопштио:

— Тетка Белка, кобасичар има ноге као и сви људи.

Одговорни уредник Стојиљко Стојиљковић Београд Македонска 31. — Издаје и штампа „Политика" штампарско издавачко предузеће Београд Македонска 31. Жиро рачун бр. 101-20-1-82. Поштански фах 124. Претплата за нашу земљу: годишња 900 полугодишња 450; за иностранство: годишња 1.200. полугод. 600 дин. Рукописи се не враћају.